

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

**Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля
Національного університету цивільного захисту України**

Кафедра організації заходів цивільного захисту

Вовк Н.П.

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ**

з дисципліни

**«Анатомія нервової системи та фізіологія вищої
нервової діяльності»**

(частина 2)

(для здобувачів вищої освіти відділення заочного навчання)

**підготовки здобувачів першого року навчання
за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальності 053 «Психологія»**

ЧЕРКАСИ 2023

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри організації заходів цивільного захисту Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля (протокол №__ від «__» _____ 2023 р.)

Вовк Н.П. Анатомія нервової системи та фізіологія вищої нервової діяльності. Частина 2. [Методичні вказівки для виконання контрольної роботи з дисципліни для підготовки здобувачів першого року навчання за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 053 «Психологія»]. / Н. П. Вовк. Черкаси: ЧПБ імені Героїв Чорнобиля, 2023. 20 с.

© Вовк Н.П.

© Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля
Національного університету цивільного захисту України, 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ.....	7
3. ФОРМИ І МЕТОДИ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ.....	11
4. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ.....	11
5. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ.....	13
6. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ТА ВИБОРУ ВАРІАНТУ.....	14
7. ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ.....	17
8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ .	19

ВСТУП

Методичні матеріали з навчальної дисципліни «Анатомія нервової системи та фізіологія вищої нервової діяльності» (частина 2) адресовані здобувачам першого (бакалаврського) рівня підготовки за спеціальністю **053 «Психологія»**. Представлені методичні рекомендації складаються зі вступу, семи розділів, списку рекомендованої літератури. Рекомендації містять інформацію про обсяг вивчення дисципліни, теми, організаційно-методичне забезпечення самостійної роботи здобувачів, форм і методів поточного і підсумкового контролю, оцінювання результатів засвоєння знань; вимоги до оформлення контрольної роботи та вибору її варіанту, завдання для її виконання, перелік питань для підсумкового контролю. У необхідному об'ємі вказано рекомендовані джерела та літературу. Завдання, що становлять зміст контрольної роботи, охоплюють усю теоретичну структуру дисципліни і сформульовані таким чином, що повною мірою дають змогу перевірити рівень засвоєння здобувачем знань та сформованих умінь та навичок

Організація та здійснення навчального процесу у закладах вищої освіти ДСНС України регламентується Положенням про підготовку фахівців у вищих навчальних закладах МНС України без відриву від роботи (заочна форма навчання), затвердженим наказом МНС України від 6 листопада 2003 року № 427 (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи N 669 від 18.09.2008), Положенням про організацію освітнього процесу в Національному університеті цивільного захисту України», введеним в дію наказом НУЦЗ України від 07.07.2023 року № 143, та іншими нормативними актами з питань вищої освіти.

Освітній процес у Черкаському інституті пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України здійснюється за такими основними формами:

- навчальні заняття;
- виконання індивідуальних завдань;
- самостійна робота;
- практична підготовка;
- контрольні заходи тощо.

Основними видами навчальних занять у Черкаському інституті пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України є:

- лекція;
- лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття;
- консультація;
- тренінг, круглий стіл, колоквіум тощо.

Самостійна робота є однією з основних форм організації освітнього процесу, який здійснюється слухачем/здобувачем з метою оволодіння навчальним матеріалом в час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Самостійна робота здобувача забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної дисципліни, теми: підручники, навчальні посібники, методичні матеріали, конспекти лекцій, тощо.

1. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Анатомія нервової системи та фізіологія вищої нервової діяльності»

Назви змістових модулів і тем	Заочна (дистанційна) форма				
	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
лекції		семінари (практичні) заняття	самостійна робота*	Поточний контроль	
МОДУЛЬ 2. «МОЗКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ. АНАЛІЗАТОРИ»					
Тема 6. Будова та функції спинного мозку.	20	2	-	18	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 7. Будова та функції головного мозку.	18	-	-	18	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 8. Периферична та вегетативна нервова система	14	-	-	14	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 9. Аналізатори: будова, функції, характеристика.	15	-	-	15	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Підсумкова модульна робота	2	-	2	-	-
Залік	2	-	2	-	-
Разом за модулем 2.	71	2	4	65	
Разом	135	8	8	119	-

МОДУЛЬ 2. «МОЗКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ. АНАЛІЗАТОРИ»

Тема №6. Будова та функції спинного мозку.

Зовнішня будова. Відділи, сегменти спинного мозку. Спинномозкові нерви. Оболонки спинного мозку, їх функції. Внутрішня будова. Спинномозковий канал. Лікворна система мозку. Будова сірої речовини: передній, задній та бічний роги, їх ядра.

Будова білої речовини: передній, задній та бічний канатики, їх провідні шляхи. Корінці спинномозкових нервів, їх складові. Будова та функції спинномозкових нервів, характер волокон, що входять у їхній склад. Ретикулярна формація спинного мозку. Провідна система спинного мозку. Висхідні та нисхідні шляхи спинного мозку. Функції спинного мозку.

Тема №7. Будова та функції головного мозку.

Загальна характеристика головного мозку. Оболонки головного мозку. Класифікація відділів головного мозку. Будова и функції довгастого мозку, варолієвого мосту, мозочка, середнього та проміжного мозку. Черепно-мозкові

нерви. Будова і функції ретикулярної формації мозку. Зв'язки ретикулярної формації з іншими відділами мозку.

Загальний план будови та функції кінцевого (великого) мозку. Будова і функції кори великих півкуль головного мозку. Сіра і біла речовина півкуль. Біла речовина півкуль: асоціативні, комисуральні та проєкційні волокна. Зовнішня будова кори великого мозку. Основні борозни півкуль, частки півкуль та звивини. Цитоархитектоника кори великих півкуль головного мозку. Зони кори великого мозку: сенсорні, рухові та асоціативні.

Будова та функції лімбічної системи. Центри лімбічної системи та їх роль у формуванні емоцій.

Ретикулярна формація. Гематоенцефалічний бар'єр. Мозкові оболонки. Тверда мозкова оболонка. Павутинна мозкова оболонка. Під павутинний простір. М'яка мозкова оболонка. Ліквор – склад та функції. Патологія мозкових цистерн, оболонок та синусів. Гематоенцефалічний бар'єр.

Тема №8. Периферична та вегетативна нервова система.

Периферична та вегетативна нервова система. Периферична нервова система, її загальна характеристика Будова вегетативної нервової системи та її функції..

Спинномозкові нерви. Черепномозкові нерви. Спинномозковий сегмент. Сплетіння спинного мозку: утворення, основні нерви сплетінь та їх зони іннервації. Черепні нерви: назва, номер, характеристика та функції.

Тема №9. Аналізатори: будова, функції, характеристика.

Поняття про аналізатор. Зоровий аналізатор. Морфологічні особливості ока людини. Фоторецептори. Захисні механізми ока. Слуховий аналізатор. Морфологія периферичного відділу слухового аналізатора людини. Провідні шляхи та центри слухового аналізатора. Нюховий аналізатор. Периферичний відділ нюхового аналізатора. Механізм нюхової рецепції. Провідні шляхи нюхового аналізатора. Смаковий аналізатор людини. Периферичний відділ. Смакові бруньки. Провідниковий та корковий відділи смакового аналізатора.

Підсумкова модульна робота

Залік

2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ

Самостійна робота є однією з основних форм організації освітнього процесу, яка здійснюється здобувачем з метою опанування навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Навчальний час, відведений для самостійної роботи здобувача, регламентується робочим навчальним планом із відповідної освітньої програми.

Самостійна робота передбачає вивчення навчального матеріалу, який викладається під час аудиторних занять та міститься у рекомендованій літературі. Викладач визначає обсяг і зміст самостійної роботи, узгоджує її з іншими видами навчальної діяльності, контролює якість її виконання, аналізує результати самостійної навчальної роботи кожного здобувача.

Метою самостійної роботи здобувачів є формування їх пізнавальної активності, засвоєння основних умінь та навичок роботи з навчальними матеріалами, поглиблення та розширення вже набутих знань, підвищення рівня організованості тощо. Основними завданнями самостійної роботи здобувачів є засвоєння в повному обсязі основної освітньої програми та послідовне вироблення навичок ефективної самостійної професійної (практичної й науково-теоретичної) діяльності на рівні установлених стандартів. Зміст самостійної роботи визначається навчальною програмою вивчення дисципліни, завданнями та рекомендаціями викладача. Самостійна робота здобувачів охоплює: підготовку до аудиторних занять; виконання завдань з навчальної дисципліни протягом семестру; самостійне опрацювання окремих тем навчальної програми; написання контрольної роботи, підготовку до підсумкового контролю.

Самостійному вивченню здобувачами курсу чи окремих його тем передують лекції, на яких розглядаються завдання та послідовність вивчення курсу, найбільш важливі та проблематичні аспекти дисципліни.

Виходячи з мети виконання самостійної роботи, а саме: засвоєння навчального матеріалу, передбаченого навчальною програмою, закріплення та поглиблення знань, умінь та навичок, одержаних на навчальних заняттях, виконання завдань, підготовка до заліку, виконують наступні види завдань для самостійної роботи:

→ засвоєння інформації, отриманої безпосередньо на аудиторних навчальних заняттях;

→ робота з відповідними підручниками та особистим конспектом занять;

→ самостійне вивчення окремих тем або питань зі складанням конспекту;

→ робота з відповідною літературою;

→ виконання підготовчої роботи до практичних занять;

→ виконання індивідуальних контрольних завдань та ін

Самостійна робота слухача є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Зміст

самостійної роботи слухача над конкретною дисципліною визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача. Самостійна робота студента над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної дисципліни може виконуватися у бібліотеці вищого навчального закладу, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах (лабораторіях), а також в інших умовах.

Яка роль і місце самостійної роботи у засвоєнні слухачем навчального матеріалу?

Самостійна робота є основним засобом засвоєння слухачем навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Чим визначається зміст самостійної роботи слухача над конкретною навчальною дисципліною?

Зміст самостійної роботи над конкретною навчальною дисципліною визначається робочою навчальною програмою дисципліни та методичними рекомендаціями викладача.

Якими навчально-методичними засобами забезпечується самостійна робота слухачів?

Самостійна робота слухачів забезпечується всіма навчально-методичними засобами, необхідними для вивчення конкретної навчальної дисципліни чи окремої теми: підручниками, навчальними та методичними посібниками, конспектами лекцій, навчально-лабораторним обладнанням, електронно-обчислювальною технікою тощо. Слухачам також рекомендується для самостійного опрацювання відповідна наукова література та періодичні видання.

Яка роль викладача в організації самостійної роботи слухача?

Викладач визначає обсяг і зміст самостійної роботи, узгоджує її з іншими видами навчальної діяльності, розробляє методичні засоби проведення поточного та підсумкового контролю, аналізує результати самостійної навчальної роботи кожного слухача.

Чи можлива самостійна робота слухача за участю викладача або іншого фахівця вищого закладу освіти? Якщо можлива, то за яких обставин?

Така співпраця можлива, а іноді й необхідна, зокрема, при організації самостійної роботи слухачів з використанням унікального обладнання та устаткування, складних систем доступу до інформації (комп'ютерних баз даних, систем автоматизованого проектування) тощо.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

«Анатомія нервової системи та фізіологія вищої нервової діяльності» (орієнтовна тематика індивідуальних завдань)

Індивідуальні завдання можуть виконуватись здобувачами як під час практичних занять, так і під час самостійної роботи. Формами виконання індивідуальних завдань є: написання рефератів, есе, дайджесту, аналітичного огляду,

аналізу практичних та проблемних ситуацій, підготовка результатів власних досліджень та ін.

Тематика індивідуальних занять, що наведена у програмі є орієнтовною. Здобувачам надається право вільного вибору теми індивідуальної роботи, що повинна відповідати таким критеріям як: актуальність та відповідність завданням навчальної дисципліни.

Детальний опис форм, вимоги до виконання та критерії оцінювання індивідуальних завдань здобувачів викладені у методичних вказівках до виконання індивідуальних завдань здобувачів вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія»:

1. Фактори, особливості нейрогенезу.
2. Гістогенез нервової тканини.
3. Загальні уявлення про розвиток нервової системи.
4. Синапс. Класифікація синапсів.
5. Оболонки спинного та головного мозку.
6. Загальні уявлення про механізми функціонування хімічного синапсу.
7. Апоптоз та некроз нейронів.
8. Локалізація медіаторів в ЦНС.
9. Хвороби, пов'язані з порушенням медіаторної функції.
10. Мозкові шлуночки.
11. Гематоенцефалічний бар'єр.
12. Циркумвентрикулярна система.
13. Ембріогенез головного мозку.
14. Рефлекторна теорія та її основні принципи.
15. Інстинкти: визначення, класифікація.
16. Гальмування: визначення, види, значення.
17. Рефлекторний принцип будови нервової системи. Зворотній зв'язок.
18. Закономірності умовно-рефлекторної діяльності. Умови утворення умовного рефлексу. Види умовних рефлексів. Приклади умовних рефлексів.
19. Еволюційні аспекти рефлекторної діяльності людини і тварин (Рівні рефлекторної реакції за Коганом).
20. Властивості нервових центрів.
21. Принципи координаційної діяльності ЦНС.
22. Фізіологія збудливих тканин.
23. Поняття про мембранний транспорт. Класифікація механізмів транспорту речовин крізь біомембрани.
24. Поняття про біопотенціали. Їх види.
25. Закони подразнення збудливих тканин.
26. Поняття про подразники, їх види.
27. Патології, пов'язані з обміном медіаторів.
28. Патології, пов'язані з порушенням синаптичної передачі.
29. Нижча та вища нервова діяльність.
30. Вплив тератогенів на розвиток нервової системи.
31. Філогенетичні аспекти розвитку нової кори.

32. Порушення функціонування сегментів спинного мозку.
33. Патологія функціонування довгастого мозку.
34. Гіпоталамо-гіпофізарна система.
35. Перебудова довгастого мозку в процесі філогенетичних перетворень.
36. Перебудова заднього мозку в процесі філогенетичних перетворень.
37. Перебудова мозочка в процесі філогенетичних перетворень.
38. Роль структур лімбічної системи в регуляції поведінки людини.
39. Вплив симпатичного та парасимпатичного відділів ВНС на роботу органів.
40. Філогенетичні перетворення зорових рецепторів.

3. ФОРМИ І МЕТОДИ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий контроль проводиться з метою перевірки рівня засвоєння здобувачами тем, передбачених програмою дисципліни «Анатомія нервової системи та фізіологія вищої нервової діяльності». Одним із методів контролю знань з дисципліни «Анатомія нервової системи та фізіологія вищої нервової діяльності» є контрольна робота. Формою підсумкового контролю з даної дисципліни є залік.

4. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

з дисципліни

«Анатомія нервової системи та фізіологія вищої нервової діяльності»

Модуль 2

1. Порівняльна характеристика білої і сірої речовини ЦНС.
2. Будова і функції периферичної нервової системи
3. Будова і функції вегетативної нервової системи.
4. Зовнішня будова та оболонки спинного мозку.
5. Будова та функції сірої та білої речовини спинного мозку.
6. Провідна система спинного мозку, будова та функції. Висхідні та низхідні шляхи спинного мозку.
7. Загальна характеристика будови головного мозку.
8. Будова і функції довгастого мозку.
9. Будова і функції мосту.
10. Будова і функції мозочка.
11. Будова і функції середнього мозку.
12. Будова і функції проміжного мозку.
13. Будова і функції великих півкуль головного мозку.
14. Зовнішня будова кори великих півкуль головного мозку.
15. Структура та функції білої речовини півкуль головного мозку.
16. Цитоархитектоника кори великих півкуль головного мозку. Зони кори великого мозку: сенсорні, рухові та асоціативні.
17. Будова та функції лімбічної системи, її роль у формуванні емоцій.
18. Будова та функції ретикулярної формації.
19. Спинний мозок. Зовнішня будова та топографія.
20. Внутрішня будова спинного мозку.
21. Порівняльна анатомія головного мозку.
22. Ембріогенез головного мозку.
23. Головний мозок: топографія та загальна характеристика.
24. Довгастий мозок: топографія та будова.
25. Черепно-мозкові ядра, що розташовані у довгастому мозку: назва та область іннервації.
26. Задній мозок.
27. Будова та функції моста.

28. Мозочок: будова та функції.
29. Мозочок: серединний розріз (уздовж черв'яка).
30. Горизонтальний розріз мозочку: ядра мозочку.
31. Четвертий шлуночок мозку.
32. Поперечний розріз середнього мозку. Функції середнього мозку.
33. Ядра проміжного мозку.
34. Загальна характеристика кінцевого мозку. Рельєф плащу.
35. Борозни та звивини великих півкуль.
36. Цитоархітектоника кори мозку людини.
37. Будова кори великого мозку (характеристика прошарків клітин).
38. Локалізація функцій у корі великих півкуль.
39. Базальні ядра кінцевого мозку. Бокові шлуночки мозку.
40. Оболонки головного та спинного мозку.
41. Загальна характеристика периферичної нервової системи.
42. Порівняльна анатомія спинномозкових нервів.
43. Черепномозкові нерви: загальна характеристика.
44. Нерви шийного сплетіння, область іннервації.
45. Нерви плечового сплетіння, область іннервації.
46. Нерви поперекового сплетіння.
47. Нерви крижового сплетіння.
48. Загальні данні про вегетативну нервову систему.
49. Симпатичний відділ вегетативної нервової системи.
50. Парасимпатичний відділ вегетативної нервової системи.
51. Ретикулярна формація.
52. Лімбічна система.
53. Поняття про медіатор.
54. Провідні шляхи головного та спинного мозку.
55. Поняття про аналізатор.
56. Зоровий аналізатор.
57. Слуховий аналізатор.
58. Шкірний аналізатор.
59. Смаковий і нюховий аналізатори.
60. Екстрапірамідна система.

5. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ

Оцінювання результатів засвоєння знань здобувачів здійснюється у такий спосіб і за такими критеріями: усне опитування; результати самостійної роботи (контрольна робота та її захист); результати заліку. Оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється за 100-бальною шкалою. Відповідність 100-бальної шкали оцінювання іншим шкалам оцінювання наведена в *таблиці 1*.

Таблиця 1.

Таблиця відповідності 100-бальної шкали оцінювання іншим шкалам оцінювання

100-бальна шкала	Шкала ЄКТС	4-бальна шкала
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно

6. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ТА ВИБОРУ ВАРІАНТУ

Контрольна робота є самостійним видом роботи, передбаченим навчальним планом вивчення курсу «Анатомія нервової системи та фізіологія вищої нервової діяльності». Робота повинна бути виконана письмово в зошиті або надрукована на аркушах формату А4 шрифтом Times New Roman, розмір 14, інтервал – 1,5 (поля: верхнє та нижнє 2 см, ліве 3,5 см, праве 1, 5 см) та вкладена в папку для файлів.

Обсяг роботи – 12-15 друкованих аркушів. На обкладинці необхідно вказати назву предмету що вивчається, номер залікової книжки, 8 назву навчального закладу, посаду звання, прізвище, ім'я та по батькові, адресу, місце роботи.

Під час виконання роботи потрібно спочатку зазначити питання, а потім дати на них відповідь. Відповіді повинні бути конкретні, написані чорнилами одного кольору, державною мовою, акуратно оформлені. Перед виконанням контрольної роботи необхідно ознайомитись з методичними вказівками, питаннями, підібрати і опрацювати літературні джерела та нормативно-правові акти, передивитися записи, зроблені на лекціях. На кожній сторінці слід залишати поля шириною 30 – 35 мм. для зауважень рецензента. В кінці роботи потрібно вказати перелік літератури, поставити дату і підпис.

Виконана робота направляється в інститут на перевірку в строк, який вказаний у графіку виконання контрольних робіт. Оцінюється робота з урахуванням глибини викладення матеріалу, самостійності виконання та вміння використовувати теоретичні знання на практиці.

Рівень знань з дисципліни за підсумками виконання контрольних робіт оцінюється з огляду на наступні критерії:

1. Повнота та правильність виконання завдання – основний критерій.
2. Здатність слухача: – диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання; – аналізувати зміст діючого законодавства; – робити узагальнюючі висновки по питанню, яке винесено на розгляд.

Оцінка за виконання контрольної роботи виставляється за наступною системою:

- «50 балів» – якщо слухач показав глибокі знання програмного матеріалу, грамотно і логічно його виклав, бачить проблеми та протиріччя, аналізує та розв'язує завдання, застосовуючи при цьому діючі нормативно-правові акти;

- «40 балів» – якщо слухач твердо знає і виклав програмний матеріал, вміє розв’язувати типові завдання без істотних помилок та вірно використав свої знання при письмовому вирішенні практичного завдання;

- «30 балів» – якщо слухач в основному виклав матеріал, не розкривши окремих деталей, допустивши окремі несуттєві помилки при відповіді на теоретичні питання; продемонстрував вміння відтворити знання;

- «незадовільно» – якщо слухач дав неправильну відповідь на поставлені питання або не по суті питання, або робота виконана не по варіанту.

Отримавши контрольну роботу з рецензією викладача, здобувач вищої освіти відділення заочного навчання зобов’язаний уважно ознайомитися із зауваженнями рецензента та внести в роботу відповідні зміни та доповнення, усунути вказані недоліки. На обкладинці допрацьованої роботи необхідно вказати «Повторно» і направити її на рецензію. Контрольна робота, що виконана не за своїм варіантом, в якій розкриті не всі питання, або не в повному обсязі – **не зараховується**. Здобувачі, які несвоєчасно направили контрольну роботу без поважних причин, на екзаменаційну сесію не викликаються.

В тексті контрольної роботи обов’язкове посилання на використані літературні джерела, перелік яких наводиться у списку літератури. У список використаної літератури вносяться праці, з яких запозичуються цитати, думки, статистичні дані, на які робиться посилання.

Бібліографічні посилання – це сукупність відомостей про літературне джерело, що використовується в тексті контрольної роботи. **Джерела в списку літератури потрібно розташовувати згідно порядку посилань в тексті відповіді на питання контрольної роботи.** Відомості про джерела повинні включати: прізвище та ініціали автора, місце видання, видавництво та рік видання, кількість сторінок. Посилання в тексті на джерела потрібно розташовувати у квадратних дужках, порядковий номер згідно з списком літератури.

Контрольна робота складається із 2 теоретичних питань. Обов’язковими вимогами до теоретичного завдання є:

- висвітлення питання;
- посилання (при запозичені тексту);
- висновок по питанню;

— список літератури.

Варіант завдання контрольної роботи визначається за порядковим номером залікової книжки.

Таблиця 2. Вибір завдання згідно шифру залікової книжки

		Остання цифра шифру залікової книжки									
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Передостання цифра шифру залікової книжки	0	1, 25	2, 26	3, 27	4, 28	5, 29	6, 30	7, 31	8, 32	9, 33	10, 34
	1	11, 35	12, 36	13, 37	14, 38	15, 39	16, 40	17, 41	18, 42	19, 43	20, 44
	2	21, 45	22, 46	23, 47	24, 48	25, 49	26, 50	27, 51	28, 52	29, 53	30, 54
	3	31, 55	32, 56	33, 57	34, 58	35, 59	36, 60	37, 61	38, 62	39, 63	40, 64
	4	41, 65	42, 66	43, 67	44, 68	45, 69	46, 70	47, 71	48, 72	49, 73	50, 74
	5	51, 75	52, 76	53, 1	54, 2	55, 3	56, 4	57, 5	58, 6	59, 7	60, 8
	6	61, 9	62, 10	63, 11	64, 12	65, 13	66, 14	67, 15	68, 16	69, 17	70, 18
	7	71, 19	72, 20	73, 21	74, 22	75, 23	76, 24	1, 25	2, 26	3, 27	4, 28
	8	5, 29	6, 30	7, 31	8, 32	9, 33	10, 34	11, 35	12, 36	13, 37	14, 38
	9	15, 39	16, 40	17, 41	18, 42	19, 43	20, 44	21, 45	22, 46	23, 47	24, 48

При виконанні контрольної роботи здобувач вищої освіти за необхідності може звернутися за усною або письмовою консультацією до викладача.

7. ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

з дисципліни «Анатомія нервової системи та фізіологія вищої нервової діяльності» (частина 2).

2. Базальні ядра кінцевого мозку.
3. Бокові шлуночки мозку.
4. Борозни та звивини великих півкуль.
5. Будова і функції вегетативної нервової системи.
6. Будова і функції великих півкуль головного мозку.
7. Будова і функції довгастого мозку.
8. Будова і функції мозочка.
9. Будова і функції мосту.
10. Будова і функції центральної нервової системи
11. Будова і функції вегетативної нервової системи
12. Будова і функції соматичної нервової системи
13. Будова і функції симпатичної нервової системи
14. Будова і функції парасимпатичної нервової системи
15. Будова і функції периферичної нервової системи
16. Будова і функції проміжного мозку.
17. Будова і функції середнього мозку.
18. Будова кори великого мозку (характеристика прошарків клітин).
19. Будова та функції лімбічної системи, її роль у формуванні емоцій.
20. Будова та функції моста.
21. Будова та функції ретикулярної формації.
22. Будова та функції сірої та білої речовини спинного мозку.
23. Внутрішня будова спинного мозку.
24. Гематоенцефалічний бар'єр.
25. Головний мозок: топографія та загальна характеристика.
26. Горизонтальний розріз мозочку: ядра мозочку.
27. Довгастий мозок: топографія та будова.
28. Екстрапірамідна система.
29. Ембріогенез головного мозку.
30. Загальна характеристика будови головного мозку.
31. Загальна характеристика кінцевого мозку.
32. Загальна характеристика кінцевого мозку. Рельєф плащу.
33. Загальна характеристика периферичної нервової системи.
34. Загальні дані про вегетативну нервову систему.
35. Задній мозок.
36. Зовнішня будова кори великих півкуль головного мозку.
37. Зовнішня будова та оболонки спинного мозку.
38. Зоровий аналізатор.
39. Лімбічна система.

- 40.Локалізація функцій у корі великих півкуль.
- 41.Мозочок: будова та функції.
- 42.Мозочок: серединний розріз (уздовж черв'яка).
- 43.Нерви крижового сплетення.
- 44.Нерви плечового сплетення, область іннервації.
- 45.Нерви поперекового сплетіння.
- 46.Нерви шийного сплетіння, область іннервації.
- 47.Оболонки головного та спинного мозку.
- 48.Парасимпатичний відділ вегетативної нервової системи.
- 49.Поняття про аналізатор.
- 50.Поняття про медіатор.
- 51.Поперечний розріз середнього мозку. Функції середнього мозку.
- 52.Порівняльна анатомія головного мозку.
- 53.Порівняльна анатомія спинномозкових нервів.
- 54.Порівняльна характеристика білої і сірої речовини ЦНС.
- 55.Провідна система спинного мозку, будова та функції. Висхідні та низхідні шляхи спинного мозку.
- 56.Провідні шляхи головного та спинного мозку.
- 57.Проміжний мозок, топографія, будова.
- 58.Рельєф плащу.
- 59.Ретикулярна формація.
- 60.Середній мозок: топографія, еволюція, будова.
- 61.Симпатичний відділ вегетативної нервової системи.
- 62.Слуховий аналізатор.
- 63.Слуховий і присінковий аналізатори.
- 64.Смаковий і нюховий аналізатори.
- 65.Спинний мозок. Зовнішня будова та топографія.
- 66.Структура та функції білої речовини півкуль головного мозку.
- 67.Третій шлуночок: будова та межі.
- 68.Хвороби, пов'язані з порушенням медіаторної функції.
- 69.Центральна нервова система: спинний і головний мозок.
- 70.Цитоархитектоника кори великих півкуль головного мозку. Зони кори великого мозку: сенсорні, рухові та асоціативні.
- 71.Цитоархитектоника кори мозку людини.
- 72.Черепномозкові нерви: загальна характеристика.
- 73.Черепно-мозкові ядра, що розташовані у довгастому мозку: назва та область іннервації.
- 74.Четвертий шлуночок мозку.
- 75.Шкірний аналізатор.
- 76.Ядра проміжного мозку.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Нормативні документи

1. Освітньо-професійна програма «Екстремальна та кризова психологія» підготовки здобувача на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки». Черкаси: ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України.

2. Стандарт вищої освіти України із галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 053 «Психологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 24.04.2019 р. № 565.

Базова література

1. Анатомія нервової системи та вищої нервової діяльності. Ч. 1 : навч.-метод. посібник / уклад.: І. В. Хавіна, Т. В. Гура, Ю. Г. Чебакова ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : Панов А. М., 2020. – 103 с.

<http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/46987>

2. Боярчук О. Д. Анатомія та еволюція нервової системи: підруч. для студ. вищ. навч. закл. Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2014. 395 с. <http://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/handle/123456789/1105>

3. Маруненко І. М., Неведомська Є.О., Волковська Г.І. Анатомія, фізіологія, еволюція нервової системи: навчальний посібник К.: «Центр учбової літератури», 2013. 184 с. <https://drive.google.com/file/d/1O3ZsgRdk85KYI2CaJp9iiq-i84paoFL-/view?usp=sharing>

4. Помогайбо В. М., Березан О. І. Анатомія та еволюція нервової системи. К.: «Академвидав», 2013. 160 с. <https://academia-pc.com.ua/product/342>

5. Самусев, Р.П., Липченко. Атлас анатомії людини: навчальний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. 752 с.

6. Неттер Ф.Г. Атлас анатомії людини. Київ: Медицина, 2020. 736 с.

<https://library.gov.ua/atlas-anatomiyi-lyudyny/>

Допоміжна література

1. Майдіков Ю.Л., Корсун С.І. Нервова система і психічна діяльність людини: Навч. посіб. К.: Магістр- XXI сторіччя, 2007. 280с.

2. Фізіологія людини і тварин (фізіологія нервової, м'язової і сенсорних систем) : підручник : [для студ. вищ. навч. закл.] / М. Ю. Клевець,

3. В. В. Манько, М. О. Гальків, та ін. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 312 с. (Серія «Біологічні Студії»).

https://bioweb.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/11/Fiziol_vypr_2012.pdf

4. Солохіна Л.О., Робочий зошит для самостійної роботи з дисципліни «Еволюція, анатомія та фізіологія ЦНС»: навчально-методичний посіб. Харків : Харк. нац. ун-т. внутр. справ, видав. «Копіцентр». 2020. 49 с.: іл.

Інформаційні ресурси

1. Сайт «Brain Maps» - <http://brain-maps.org/>
<http://psyjournals.ru/jmfp/index.shtml>

2. Фекета В. Фізіологія нервової системи. 2017. [Електронний ресурс].
Режим доступу:

https://www.researchgate.net/publication/321110855_Fiziologia_nervovoi_sistemi